

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 3. oktobra 1878.

O b s e g: Kedaj je najbolji čas les sekati. — Razglas Kranjskim gospodarjem, kateri ovce redijo. — Gospodarske skušnje. — Gospodarske novice. — Popotne črtice. (Dalje.) — Slovensko slovstvo. — Pogled v dežele Evropske Turčije. — Obravnave iz deželnih zborov. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razglas Kranjskim gospodarjem, kateri ovce redijo.

Družba kmetijska Kranjska bode zopet letos decembra meseca nekoliko iz državne subvencije nakupljenih ovnov (pa samo le ovnov) žlahnega Ukviškega plemena gospodarjem podarila, kateri se izpričajo: 1) da se z rejo ovac že več let pečajo, 2) koliko ovac navadno redijo, 3) da je kraj za ovčjo rejo ugoden in da je zato v tistem kraju več gospodarjev, kateri redijo ovce, 4) da se zavežejo, ovna spuščati za pleme tudi na ovce drugih gospodarjev, se ve, da le toliko, da umna ovčjereja ne trpi škode.

To, kar prošnik v svojem prošnem pismu v gori imenovanih 4 točkah navaja, morajo potrditi dotični župan, farna duhovščina in pa predstojnik dotične kmetijske podružnice.

Tako izpričane prošnje se imajo vložiti zadnji čas do vseh Svetih tega leta.

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske v Ljubljani 1. oktobra 1878.

Kdaj je najbolji čas les sekati.

Dandanes se stropi v novih hišah tako pogostoma podirajo, da ne bo odveč povedati kaj o tem, kdaj je najbolji čas sekati les, — in to po gotovih skušnjah.

4 smreke enake starosti, debelosti in velikosti, ki so stale v gozdu druga zraven druge in so zdrave bile skoz in skoz, so posekali tako, da eno so podrli konec meseca grudna (decembra), drugo konec prosenca (januarija), tretjo konec svečana (februarija), četrto konec sušca (marca). Vse so obsekali tako, da vsaki brun je bil 30 čevljev dolg, 6 palcev širok, 5 pa debel. Ko so bruni se dobro posušili, so jih položili čez druge stropnice, in v sredi na-nje naložili težo, da bi se prepričali, kateri brun je močnejši in več teže nese. — Skušnja je pokazala, da najmočnejši les je bil meseca grudna posekane smreke, smreka meseca prosenca posekana je bila manj močna (za 12 odstotkov), še manj močna (in sicer za 20 odstotkov manj) je bila konec svečana posekana, najslabeja (za 38 odstotkov manj) pa konec sušca posekana.

Iz enakih smerek, meseca grudna in sušca posekanih, so naredili kole po 4 palce močne, katere so,

dobro posušene, 3 čevlje globoko enega zraven drugega v zemljo zabili; — konec sušca (tedaj ko je drevo že sočno bilo) posekana smreka se je čez 3 ali 4 leta lahko zlomila v zemlji, — konec grudna (ko je sok jenjal se pretakati) posekani kol pa je še čez 16 let trdno stal v zemlji.

Dve enaki smreki so zakopali v vlažno zemljo; tisto, ki je bila posekana konec sušca, so našli segnjito čez 8 let, una, ki je bila podrta pozimi meseca grudna, je bila trdna še čez 16 let.

Pod v konjski štali je segnjil že v 2. letu, če je bila smreka meseca sušca ali svečana posekana, meseca grudna posekane je trpel 6 let.

Pri kolesih so bukova platišča trpela 6 let, če je bukva bila posekana meseca grudna, — če pa meseca svečana, je komaj pretrpela 2 leti.

Štiri hraste enake starosti in debelosti so posekali, enega konec grudna, drugega konec prosenca, tretjega konec svečana, četrtega konec sušca. Odrezali so od vsakega debla 4 palce debele plohe in jih djali na dno posode, na katere so vlili po 2 bokala vode. — Od tistega hrasta, ki je bil podrta meseca grudna, ni pritekla ne kapljica skozi, — čez ploho, meseca prosenca posekanega so pritekale kapljice že čez 48 ur, — meseca svečana posekani hrast vode še tako dolgo ni držal, meseca sušca posekani pa celó le 2 uri in pol.

Tudi hrastovi obroči so ravno to trpežnost potrdili.

Po teh skušnjah naj se les seka takrat, kedar ne teče več sok ali muzga po deblu — najbolje tedaj okoli božiča.

Gospodarske skušnje.

* *Želod, dobra hrana za perutnino.* Navadni želod, ki se zdaj v jeseni nabira, če se v peči posuši in v moko zmelje, je izvrstno dober živež kuretni. Vendar kdor to želodovo moko poklada kokošim, ne sme prezreti sledeče. Želodova moka dela posebno na to, da kure več jajic ležejo, pa one morajo imeti kurnik na gorkem in petelini morajo ločeni biti od njih. Poklada se pa kuretnini želodova moka tako, da se navadni hrani, ki jo dobiva, dodaja le malo želodove moke in da vse skupaj se jej daje mlačno, zato je najbolje, da se iz želodove moke naredi z gorko vodo testó, iz tega se naredé majhni (kakor dlan roke veliki) hlebčki, ki se dadó potem zopet posušiti. Dosti je potem navadni hrani za 12 kokoši dvanajsti del